ध
९३२

फं ४९२० प्र ६२०

ग्रंथ प्रारंभ

अथ

शिवमहिम्न स्तोत्रम्

शिवमानस पूजा सहितम्

मूल्य दो आणा

श्री शङ्करायनमः

अथ शिवमहिम्नःस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ पुष्पदन्त उवाच ॥ महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशीस्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ॥ अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन् ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥ १ ॥ अतीतः पंथानं तव च महिमा वाङ्मनसयोरतद्व्यावृत्त्यायं चकितमभि-

धत्ते श्रुतिरपि ॥ स कस्य स्तोतव्यः कतिविधगुणः
कस्य विषयः पदे त्वर्वाचीने पतति न मनः कस्य
न वचः ॥ २ ॥ मधुस्फीता वाचः परमममृतं नि-
र्मितवतस्तव ब्रह्मन्किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयप-
दम् ॥ मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः
पुनामीत्यर्थेऽस्मिन्पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥
तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्त्रयीवस्तु व्य-
स्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु ॥ अभव्यानाम-

स्मिन् वरद रमणीयामरणीं विहंतुं व्याक्रोशीं
विदधत इहैके जडधियः ॥ ४ ॥ किमीहः किंकायः
स खलु किमुपायस्त्रिभुवनं किमाधारो धाता
सृजति किमुपादान इति च ॥ अतर्क्यैश्वर्यें
त्वय्यनवसरदुःस्थो हतधियः कुतर्कोऽयं कांश्चि-
न्मुखरयति मोहाय जगतः ॥ ५ ॥ अजन्मानो
लोकाः किमवयववन्तोऽपि जगतामधिष्ठातारं
किं भवविधिरनादृत्य भवति ॥ अनीशो वा

 कुर्याद्भुवनजनने कः परिकरो यतो मन्दास्त्वां
 प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥ त्रयी सांख्यं योगः
पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्ने प्रस्थाने पर-
मिदमदः पथ्यमिति च ॥ रुचीनां वैचित्र्या-
दृजुकुटिलनानापथजुषां नृणामेको गम्यस्त्वम-
सिपयसामर्णव इव ॥ ७ ॥ महोक्षः खट्वाङ्गंपर-
शुरजिनं भस्म फणिनः कपालं चेतीयत्तव वरद
तन्त्रोपकरणम् ॥ सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु

भवद्भ्रूप्रणिहितां नहि स्वात्मारामं विषयमृगतृ-
ष्णा भ्रमयति॥८॥ ध्रुवं कश्चित्सर्वं सकलमपरस्त्व-
ध्रुवमिदं परो ध्रौव्याध्रौव्ये जगतिगदति व्यस्तवि-
षये ॥ समस्तेऽप्येतस्मिन् पुरमथन तैर्विस्मित इव
स्तुवन् जिह्रेमि त्वां न खलु ननु धृष्टा मुखरता॥९॥
तवैश्वर्यं यत्नाद्यदुपरि विरिञ्चो हरिरधः परिच्छेत्तुं
यातावनलमनलस्कन्धवपुषः ॥ ततो भक्तिश्रद्धा-
भरगुरुगृणद्भ्यां गिरिश यत्स्वयं तस्थे ताभ्यां तव

म. ४ किमनुवृत्तिर्न फलति ॥ १० ॥ अयत्नादापाद्य त्रि- स्तो. ४
भुवनमवैरव्यतिकरं दशास्यो यद्बाहूनभृत रणकं-
डूपरवशान् ॥ शिरः पद्मश्रेणीरचितचरणाम्भोरुह-
बलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहर विस्फूर्जितमिदम्
॥ ११ ॥ अमुष्य त्वत्सेवासमधिगतसारं भुजवनं
बलात्कैलासेऽपि त्वदधिवसतौ विक्रमयतः ॥ अल-
भ्या पातालेऽप्यलसचलिताङ्गुष्ठशिरसि प्रतिष्ठा
त्वय्यासीद्ध्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥ १२ ॥

यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद परमोच्चैरपि सतीमधश्चक्रे बाणः परिजनविधेय त्रिभुवनः ॥ न तच्चित्रं तस्मिन् वरिवसितरि त्वच्चरणयोर्न कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३ ॥ अकांडब्रह्मां-डक्षयचकितदेवासुरकृपा विधेयस्यासीद्यस्त्रिनयन विषं संहृतवतः ॥ स कल्माषः कण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो विकारोऽपि श्लाघ्यो भुवनभयभङ्ग-व्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्था नैव क्वचिदपि सदे-

म. वासुरनरे निवर्तन्ते नित्यं जगति जयिनो यस्य स्तो.
५ विशिखाः ॥ स पश्यन्नीश त्वामितरसुरसाधारणम- ५
भूत्स्मरः स्मर्तव्यात्मा नहि वशिषु पथ्यः परिभवः
॥ १५ ॥ मही पादाघाताद्व्रजति सहसा संशयपदं
पदं विष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्णग्रहगणम् ॥ मुहु-
र्द्यौर्दौस्थ्यं यात्यनिभृतजटाताडिततटा जगद्र-
क्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता ॥ १६ ॥
वियद्व्यापी तारागणगुणितफेनोद्गमरुचिः प्रवाहो

धारां यः पृषतलघुदृष्टः शिरसि ते ॥ जगद्द्वीपाकारं
जलधिवलयं तेन कृतमित्यनेनैवोन्नेयं धृतमहिम
दिव्यं तव वपुः ॥ १७ ॥ रथः क्षोणी यंता शतधृ-
तिरगेंद्रो धनुरथो रथांगे चन्द्रार्कौ रथचरणपाणिः
शर इति ॥ दिधक्षोस्ते कोऽयं त्रिपुर तृणमाडंबर-
विधिर्विधेयैः क्रीडंत्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः
॥ १८ ॥ हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पद-
योर्यदेकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ॥ गतो

भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा त्रयाणां
रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥ १९ ॥ क्रतौ
सुप्ते जाग्रत्त्वमसि फलयोगे क्रतुमतां क्व कर्म
प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ॥ अतस्त्वां संप्रेक्ष्य
क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं श्रुतौ श्रद्धां बध्वा दृढप-
रिकरः कर्मसु जनः ॥ २० ॥ क्रियादक्षो दक्षः
क्रतुपतिरधीशस्तनुभृतामृषीणामार्त्विज्यं शरणद
सदस्याः सुरगणाः ॥ क्रतुभ्रंशस्त्वत्तः क्रतुफलवि-

ध्यानव्यसनिनो ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय
हि मखाः ॥ २१ ॥ प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं
स्वां दुहितरं गतं रोहिद्भूतां रिरमयिषुमृष्यस्य
वपुषा ॥ धनुष्पाणेर्यातं दिवमपि सपत्राकृतममुं त्र-
संतं तेऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः ॥ २२ ॥
स्वलावण्याशंसा धृतधनुषमह्नाय तृणवत्पुरः प्लुष्टं
दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि ॥ यदि स्त्रैणं देवी
यमनिरतदेहार्धघटनादवैति त्वामद्धा बत वरद

मुग्धा युवतयः ॥ २३ ॥ श्मशानेष्वाक्रीडा स्मरहर
पिशाचाः सहचराश्चिताभस्मालेपः स्रगपि नृकरो-
टीपरिकरः ॥ अमंगल्यं शीलं तव भवतु नामैवम-
खिलं तथापि स्मर्तॄणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥
२४ ॥ मनः प्रत्यक्चित्ते सविधमवधायात्तमरुतः
प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमद सलिलोत्संगितदृशः ॥ यदा-
लोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्ज्यामृतमये दधत्यंत-
स्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत्किल भवान् ॥ २५ ॥

त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवहस्त्वमा-
पस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च ॥
परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रति गिरं न
विद्मस्तत्तत्वं वयमिह तु यत्वं न भवसि ॥ २६ ॥
त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरानका-
राद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्तीर्णविकृति ॥ तुरीयं ते धाम
ध्वनिभिरवरुंधानमणुभिः समस्तं व्यस्तं त्वां शर-
णद गृणात्योमिति पदम् ॥ २७ ॥ भवः शर्वो

रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सहमहांस्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ॥ अमुष्मिन् प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मै धाम्ने प्रणिहित नमस्योऽस्मि भवते ॥ २८ ॥ नमो नेदिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमो नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः ॥ नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमो नमः सर्वस्मै ते तदिदमिति शर्वाय च नमः ॥ २९ ॥ बहलरजसे

विश्वोत्पत्तौ भवाय नमो नमः प्रबलतमसे तत्सं-
हारे हराय नमोनमः ॥ जनसुखकृते सत्वोद्रिक्तौ
मृडाय नमो नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय
नमोनमः ॥ ३० ॥ कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं
क्वचेदं क्व च तव गुणसीमोल्लंघिनी शश्वदृद्धिः ॥
इति चकितममंदीकृत्यमां भक्तिराधाद्वरद चरण-
योस्ते वाक्यपुष्पोपहारम् ॥ ३१ ॥ असितगि-
रिसमं स्यात्कज्जलं सिंधुपात्रे सुरतरुवरशाखाले-

खनी पत्रमुर्वी ॥ लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सार्वकालं तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनींद्रैरर्चितस्येंदुमौलेर्ग्रथितगुणमहिम्नो निर्गुणस्येश्वरस्य ॥ सकलगुणवरिष्ठः पुष्पदंताभिधानो रुचिरमलघुवृत्तैः स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३ ॥ अहरहरनवद्यं धूर्जटेः स्तोत्रमेतत् पठति परमभक्त्या शुद्धचित्तः पुमान् यः ॥ स भवति शिवलोके रुद्रतुल्यस्तथाऽत्र प्रचुरतरधना-

युः पुत्रवान् कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशान्नापरो देवो महिम्नो नापरा स्तुतिः ॥ अघोरान्नापरो मन्त्रो नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥ ३५ ॥ दीक्षा दानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः ॥ महिम्न स्तवपाठस्य कलां नार्हंति षोडशीम् ॥३६॥ कुसुमदशननामा सर्वगन्धर्वराजः शिशुशशिधरमौलेर्देवदेवस्य दासः ॥ स गुरु निजमहिम्नो भ्रष्ट एवास्य रोषात्स्तवनमिदमकार्षीद्दिव्यदिव्यं महिम्नः॥३७॥

सुरवरमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं पठति यदि मनु-
ष्यः प्राञ्जलिर्नान्यचेताः ॥ व्रजति शिवसमीपं
किन्नरैः स्तूयमानः स्तवनमिदममोघं पुष्पदन्तप्र-
णीतम् ॥ ३८ ॥ श्रीपुष्पदन्तमुखपङ्कजनिर्गतेन
स्तोत्रेण किल्बिषहरेण हरप्रियेण ॥ कण्ठस्थितेन
पठितेन समाहितेन सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्म-
हेशः ॥ ३९ ॥ शिवतत्वं न जानामि कीदृशोऽसि
महेश्वर ॥ यादृशोऽसि महादेव तादृशाय नमो

नमः ॥ ४० ॥ आसमाप्तमिदं स्तोत्रं पुण्यं गन्ध-
र्वभाषितम् ॥ अनुपम्यं मनोहारि शैवमीश्वरवर्ण-
नम् ॥ ४१ ॥ इत्येषावाङ्मयी पूजा श्रीमच्छङ्कर-
पादयोः ॥ अर्पिता तेन मे देवः प्रीयतां च
सदाशिवः ॥ ४२ ॥

इति पुष्पदंतविरचितं श्रीशिवमहिम्नाख्यस्तोत्रं सम्पूर्णम्

इदम्पुस्तकं श्री सूर्य्यानन्द वैदिक पाठशाध्यक्षेण श्री रामचन्द्र बाजपेयिना कर्मकाण्ड विशारदेन संशोधितम् ॥

शिवमानस पूजा

श्रीगणेशाय नमः ॥ रत्नैः कल्पितमासनं हिमजलैः स्नानं च
दिव्यांबरं नानारत्नविभूषितं मृगमदामोदांकितं चन्दनम् । जाती-
चम्पकबिल्बपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा दीपं देव दयानिधे पशुपते
हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥ १ ॥ सौवर्णे मणिखण्डरत्नरचिते पात्रे घृतं
पायसं भक्ष्यं पञ्चविधं पयोदधियुतं रम्भाफलं पायसम् । शाकाना-
मयुतं जलं रुचिकरं कर्पूरखण्डाज्ज्वलं ताम्बूलं मनसा मया विर-
चितं भक्त्या प्रभो स्वीकुरु ॥ २ ॥ छत्रं चामरयोर्युगं व्यजनकं
चादर्शकं निर्मलं वीणाभेरिमृदंगकाहलकलागीतं च नृत्यं तथा ।

साष्टांगं प्रणतिः स्तुतिर्बहुविधा ह्येतत्समस्तं मया सङ्कल्पेन समर्पितं
तव विभो पूजां गृहाण प्रभो ॥ ३ ॥ आत्मा त्वं गिरिजा मतिः
सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं पूजा ते विषयोपभोगरचना निद्रा
समाधिस्थितिः । संचार पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि सर्वा
गिरो यद्यत्कर्म करोमि तत्तदखिलं शम्भो तवाराधनम् ॥ ४ ॥
करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसं
वाऽपराधम् । विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करुणा-
ब्धे श्रीमहादेव शम्भो ॥ ५ ॥ इति श्रीशिवमानसपूजा समाप्ता ॥

पताः—बम्बई पुस्तकालय, कानपुर

K.P.C.

इति
शिवमहिम्न स्तोत्रम्

